

ORDNA & VÅRDA

Nr 3 2022

MEDLEMSTIDNING FÖRENINGSAKIVEN I STOCKHOLMS LÄN

Nyheter från kansliet

Nu har hösten dragit i gång efter sommarledighet och FSL:s kurser startar i september. Två kurser som har haft uppehåll en tid kommer tillbaka med nya kursledare. Maria Fagerlind, arkivarie på Stockholms stadsarkiv kommer hålla kursen Personarkiv och Hannes Rolf, doktorand på Centrum för civilsamhälles forskning håller kursen Skriva föreningshistorik. Hela kursprogrammet finns som vanligt på vår hemsida.

I november har vi bokat in ett studiebesök på Nacka

lokalhistoriska arkiv för att se hur de arbetar med föreningar och att göra arkiven tillgängliga.

Alla lokala arkivföreningar är välkomna att delta i en medlemsträff den 7 december via Zoom. Det här är ett tillfälle att utbyta tankar och idéer kring verksamheten. Meddela i förväg vilka frågor ni vill ta upp. Vi planerar för ytterligare två aktiviteter som vi hoppas kunna genomföra under hösten. Det ena är en kurs i marknadsföring och det andra ett seminarium om utställningsproduktion

Under hösten kommer vi arbeta

med resultatet av kommunenkäten som genomfördes i slutet av våren och som redovisas på kommande uppslag. På Arkivens dag kommer FSL göra ett samarbete med Huddinge kommun med utställning och arkivkurs för föreningar på Folkes i Huddinge centrum.

*Vi vill önska alla våra medlemmar en höst väl värd att arkivera!
Malena Hofverberg*

Står du i begrepp att skriva en jubileumsskrift, din förenings historia eller om din hembygd så behöver du fundera på målgrupp, ambitionsnivå, tidsram och finansiering för genomförandet. Kursen tar upp olika moment från idé till färdig skrift.

Personarkiv innehåller ofta både handlingar från arkivbildarens personliga sfär, yrkesverksamhet och annan verksamhet i samhället. Personarkiven är av stort värde för forskningen men ofta svåra att organisera. Kursen tar upp olika förteckningssätt och innehåller praktiska övningar.

FSL:s kommunenkät 2022

I maj i år gick FSL ut med en enkät till regionens kommunarkiv för att ta pulsen på hur läget ser ut för föreningsarkiven. Resultatet ger inte en helt korrekt bild av hur situationen ser ut då uppgiftslämnarna inte har haft kännedom i alla frågor och det inte heller har kommit svar från alla kommuner. Här redovisas de svar som har lämnats.

Av regionens 26 kommuner var det 22 som svarade. Av dessa är det 12 som svarat att föreningsarkiv är en viktig angelägenhet för kommunen eller för kulturarvet. Två svarade att det inte är kommunens angelägenhet. Övriga vet inte om kommunen har någon uppfattning i frågan eller avstod från att svara.

Bland de kommuner som svarat är det 17 som tar emot föreningsarkiv. Av dessa kan föreningar i 11 fall lämna sitt arkiv till kommunarkivet, i två fall till kultur- och fritidsförvaltningens arkiv och i fyra fall till den lokala arkivföreningen. En av kommunerna tar endast emot föreningsarkiv som deposition och en annan endast som gåva. Hälften uppger att alla föreningsarkiv tas emot medan den andra halvan uppger att det finns begränsningar i mottagandet. Begränsningarna kan bestå i att det ska finnas en tydlig lokal anknytning, högt lokalhistoriskt värde eller allmänt intresse, forskningspotential eller att materialet dokumenterar kommunens historia.

En kommun som tidigare tagit emot föreningsarkiv gör det inte längre på grund av platsbrist och tre svarar att de inte alls tar emot föreningsarkiv.

För att forskare och allmänhet ska kunna ta del av arkivhandlingarna behöver de vara sökbara och tillgängliga. Här uppger 8 att föreningsarkiven är förtecknade i det system kommunen använder, 6 i Arkivregister Stockholms län, 3 i Nationella arkivdatabasen, varav ett bara är delvis förtecknat. Fyra uppger att föreningsarkiven inte är förtecknade och 2 har avstått från att svara. När det handlar om att publicera handlingar på Internet uppger 3 att de gör detta.

Kommentar: Av de som svarat att arkiven inte förtecknas finns 3 med i ASL. Två av dessa har uppdaterats så sent som 2021 och den tredje 1998. En av kommunerna som avstått från att svara har en arkivförening som är mycket aktiv, inte minst när det gäller att registrera i ASL.

När det gäller öppethållande är det Norrtälje och Stockholm som har öppet på kvällstid. För övriga är det kontorstid som gäller. Hälften av de som svarat uppger att det är enkelt att hitta information om hur föreningsarkiv kan beställas fram. De flesta svarar att det kan vara möjligt att få tillgång till handlingarna samma dag, men tiden varierar beroende på vad frågan gäller och

hur tydligt beställningen har gjorts.

På frågan om föreningsarkiven används som en resurs i exempelvis skolundervisningen, kultur- och fritidsverksamheten eller besöksnäringen svarar 7 att de används i något sammanhang. Som exempel ges besök från gymnasielärare, skolklasser och föreningar då arkivarien berättar om arkivet, möjligheten att forska samt visar handlingar. Flera använder materialet vid utställningar och kulturevenemang, bland annat vid Arkivens dag. Hur det digitalt publicerade materialet används i undervisningen kan inte besvaras, men fyra kommuner uppger att det finns material som är tillgängligt via Internet.

Hur mycket tid varje kommun lägger ner på föreningsarkiven varierar väldigt. Svaren får ses som grova uppskattningar av tid per år där sju hamnar på 0 - 20 timmar, tre på 30 - 80 timmar, tre på 10 - 15% av en tjänst, två på en ½ tjänst och en på en hel tjänst. Två kan inte göra någon uppskattning av tiden då det skiljer väldigt under olika perioder.

Vi vill tacka alla kommuner som tagit sig tid att besvara enkäten då det ger oss bra underlag i vårt fortsatta arbete!

/Malena Hofverberg

Nordiskt webinarium om arkivförmedling

I mitten av juni anordnade Skånes arkivförbund tillsammans med Arkivförbundet i Norge ett webinarium som samlade nära 200 deltagare som ville fördjupa sig i hur arkivinstitutionerna kan förmedla vad som finns i arkiven.

Bente Jensen från Aalborg Stadsarkiv inledde dagen med att tala om hur förväntningarna på dagens arkiv har förändrats. Från att tillhandahålla handlingar har fokus flyttats till förmedling, involvering, dialog och medverkan där fokus flyttats från samlingen till användaren. Hon ställde frågan om hur digitaliseringen kommer påverka arkiven och arkivariens roll i framtiden och om det kommer finnas ett fortsatt behov av att arkiven förmedlar till och tillsammans med arkivanvändaren.

Under fem teman fick vi ta del av

och inspireras av aktuella strömningar och exempel; Arkivet som upplevelse och lärosal, Arkivpedagogik, Arkiv - involvering och deltagande, Arkiv och kreativa samarbeten, Arkiv och digitala plattformar.

Ett exempel på arkivpedagogik gavs av Ulla Nachstern från Vestfoldarkivet som berättade om hur arkivmaterialet från Saba fabriker använts för att ta upp ett ämne förknippat med skam genom att berätta om engångsbindans historia. Det går att följa samhällsutvecklingen genom företagets marknadsföring. Produkten underlättade

vardagen för många kvinnor men det går också att göra en koppling till dagens växande miljöproblem. De elever som har deltagit har medverkat med egna tankar och reflektioner som samlats in och blivit en del i arkivet.

I Västerbotten har folkrörelsearkiven samarbetat med länsmuseum och skapat en podd vid namn Livet i arkivet. Genom berättelser och medskapande har projektet syftat till att samla in fler berättelser, nå nya användare och en större publik och då främst unga och utrikesfödda.

Den som vill ta del av fler exempel kan hitta det i antologin #arkividag – relevans, medverkan, dialog – ABM-Media as.

/Malena Hofverberg

Nytt nummer av Stockholmskällan, Historiskt magasin finns att hämta på Stockholms stadsarkiv.

Svenska Arkivförbundet får en generalsekreterare

Den 1 september tillträder Amanda Vesterlund som generalsekreterare för Svenska Arkivförbundet. Hennes huvuduppgift blir att förstärka förbundets arbete med opinionsbildning, kommunikation och utbildning. Med sig har hon en bred erfarenhet av kultursektorn och har bland annat arbetat på bibliotek, friluftsmuseum, länsmuseum och föreningsarkiv. Förbundet som bildades 2019 är riksorganisation för civilsamhällets minnen, de enskilda arkiven.

Källa: Svenska arkivförbundet, Eva Tenghed.

Föreläsningar och visningar

Onsdagshistorier på Stadsarkivet

Varje onsdag kl. 13.00 - 13.45 från 31 augusti bjuder Stadsarkivet på föreläsningar på Kungsklippan. Hör historiker och arkivarier berätta om Svenska baletten i Paris, valstrider, kvinnliga skulptörer och svart historia, för att bara nämna några. Hela programmet finns på stadsarkivet.stockholm/aktuellt/kalendarium/2022.

Virtuell visning av KB:s arkiv

På <http://360magasin.kb.se> kan du besöka Kungliga bibliotekets underjordiska magasin.

Visning av Nordiska museets arkiv

I programserien UR Samtiden – Vad är ett arkiv visar Nordiska museet sitt arkiv och berättar om handlingar. urplay.se/program/223953-ur-samtiden-arkivens-historia-vad-ar-ett-arkiv

Nacka lokalhistoriska arkiv ligger i Diesilverkstaden som i år firar 20 år som kulturhus. Välkommen på studiebesök 23/11.

2022

Aktuell information och anmälan finns på fslarkiv.se. SSA står för Stockholms stadsarkiv, Kungsklippan 6.

SEPTEMBER

15 Kurs: Skriva föreningshistorik, kl. 16.00 -18.30, SSA

22 Kurs: Ordna ditt arkiv, kl. 16.00 -18.30, SSA

OKTOBER

6 Kurs: Personarkiv, kl. 17.00-19.30, SSA

20 Kurs: Dokumenthantering, kl. 16.00 -18.30, SSA

NOVEMBER

12 Arkivens dag. Se arkivensdag.nu. Grundkurs i arkivering i Huddinge c.

17 Kurs: Analoga bilder kl. 17.00 -20.00, SSA

23 Studiebesök på Nacka lokalhistoriska arkiv kl. 13.00-15.00

24 Arkivkurs i Upplands Väsby.

DECEMBER

7 Medlemsträff för Arkivföreningar, kl. 13.00-14.30 via Zoom

Ordna & Vårda ges ut av Föreningsarkiven i Stockholms län, FSL, med stöd av Region Stockholm, Riksarkivet och Stockholms stad.

Org.nr 802400-1391 **Postadress** c/o Stockholms stadsarkiv, Box 22063, 104 22 Stockholm **Besöksadress** Kungsklippan 6. Tel 08-508 283 42

Hemsida www.fslarkiv.se **E-post** fsl@fslarkiv.se

Ansvarig utgivare Therese Tedeblad

Redaktionen Therese Tedeblad och Malena Hofverberg

Layout Hasse FotoSättare **Tryck** Adegraf AB.

Manusstopp Ordna & Vårda 4 2022 – 15 november 2022

